

ศัพท์สงครามและนโยบายทางทหาร

นาวาเอก รองศาสตราจารย์ ทองใบ วีราห์นทางกูร

ศัพท์เกี่ยวกับสงครามและนโยบายทางการทหารที่ผมใคร่นำเสนอในวารสารโรงเรียนนายเรือฉบับแรก คือ **Alliance** ซึ่งแปลเป็นไทยว่า ความเป็นพันธมิตร

ความเป็นพันธมิตร คือ ข้อตกลงของรัฐต่าง ๆ ที่จะให้การสนับสนุนซึ่งกันและกันทางการทหาร ในกรณีที่มีการโจมตีต่อสมาชิกใดสมาชิกหนึ่ง หรือเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกัน

ความเป็นพันธมิตรนี้อาจจะเป็นแบบ ๑. ทวิภาคีหรือแบบพหุภาคี ๒. แบบลับหรือแบบเปิดเผย ๓. แบบง่าย ๆ หรือแบบซับซ้อน ๔. แบบห้วงเวลาสั้น ๆ หรือห้วงเวลายาว ๆ ๕. แบบที่ใช้ป้องกันสงครามหรือแบบที่จะให้มีชัยในสงคราม

ระบบดุลอำนาจ (**Balance - of - Power System**) มีแนวโน้มจะสนับสนุนให้มีการลงนามในสนธิสัญญาแบบความเป็นพันธมิตรกันนี้ เพื่อสร้างภาวะสมดุลเมื่อเกิดการเคลื่อนย้ายสมการอำนาจ แม้ในกฎบัตรสหประชาชาติก็ได้ให้การรับรองในสิทธิ "การป้องกันตัวเองร่วมกัน" ไว้ในมาตรา ๕๑

สนธิสัญญาความเป็นพันธมิตรกันนี้มีหลายฉบับที่ได้ขยายตัวไปเป็นองค์การระดับภูมิภาคเพื่อความร่วมมือกันในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านบริหาร ด้านระงับข้อพิพาท ตลอดไปจนถึงด้านการทหาร

ระบบความเป็นพันธมิตรในแบบหลากหลายหน้าที่ ได้แก่ องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (นาโต) องค์การสนธิสัญญาออร์ซอร์ (ดับเบิลยูทีโอ) แต่ก็มีบางองค์การ เช่น สันนิบาตอาหรับ องค์การสหภาพแอฟริกา (โอเอยู) จะมีการระบุถึงมาตรการเรื่องพันธกรณีด้านความมั่นคงเอาไว้ด้วย แต่ทว่ามาตรการเหล่านี้จะมีลักษณะเป็นแบบทางการเมืองยิ่งกว่าจะมีลักษณะเป็นแบบทางทหาร

ความเป็นพันธมิตรกันนี้อาจจะช่วยสร้างความรู้สึกปลอดภัยให้แก่รัฐและให้การป้องปรามการรุกรานจากศัตรูได้ก็จริง แต่ก็อาจจะเป็นเหตุให้เกิดความตึงเครียดระหว่างประเทศและก่อให้เกิดการรวมกลุ่มพันธมิตรอื่นขึ้นมาต่อต้านได้เหมือนกัน นอกจากนี้แล้วการแข่งขันระหว่างกลุ่มพันธมิตรต่าง ๆ ก็มีแนวโน้มไปในทางที่จะเกิดแข่งขันด้านอาวุธ เกิดวิกฤติการณ์ขึ้นมาบ่อยครั้ง และบางครั้งก็อาจทำให้เกิดสงครามได้ด้วย

ระบบความเป็นพันธมิตรในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นกลไกแห่งดุลอำนาจ มีแนวโน้มว่าจะคงมีอยู่ต่อไปในระบบรัฐปัจจุบัน จนกว่าจะได้มีการจัดตั้งระบบความมั่นคงร่วมกัน ในระดับสากลขึ้นมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่านี้

ส่วนคำที่สองที่ไคร้นำเสนอในเล่มนี้ คือคำว่า **Act of Chapultepec** แปลว่า รัฐบัญญัติชาพูลเตเพ็ก

รัฐบัญญัติชาพูลเตเพ็ก คือ มติที่รัฐต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาให้การยอมรับว่าการโจมตีใด ๆ ต่อรัฐหนึ่งรัฐใดในหมู่ของตนโดยรัฐหนึ่งรัฐใดที่อยู่ในซีกโลกตะวันตกนี้ก็ดี หรือโดยรัฐหนึ่งรัฐใดที่มีได้อยู่ในซีกโลกตะวันตกนี้ก็ดี ให้ถือว่าเป็นปฏิบัติการรุกรานต่อทุกรัฐในหมู่ของพวกเขา

รัฐบัญญัติชาพูลเตเพ็กได้มีการลงนามกันที่กรุงเม็กซิโกซิตี เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ค.ศ.๑๙๔๕ โดยผู้แทนของประเทศสาธารณรัฐต่าง ๆ ในทวีปอเมริกา รวมทั้งสิ้น ๒๑ รัฐ คำประกาศหรือปฏิญญาดังกล่าวเป็นการกรุยทางไปสู่สนธิสัญญาริโอ ว่าด้วยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปี ค.ศ.๑๙๔๗ สนธิสัญญาฉบับนี้กำหนดให้มีบทลงโทษและให้มีปฏิบัติการในระดับภูมิภาค หากมีรัฐใดรัฐหนึ่งในทวีปอเมริกาก็ดี หรือที่มีได้อยู่ในทวีปอเมริกานี้ก็ดี ได้ทำการรุกรานรัฐใดรัฐหนึ่งในทวีปอเมริกานี้

รัฐบัญญัติชาพูลเตเพ็กส่งผลให้เกิดการขยายหลักการประกันฝ่ายเดียวในลัทธิมอนโรของสหรัฐ ฯ ที่ประกันมิให้มีการแทรกแซงเข้าไปในทวีปอเมริกา ออกไปเป็นระบบที่ให้ร่วมกันตอบโต้ต่อการรุกรานจากภายนอกหรือจากภายในซีกโลกตะวันตกนี้เอง

รัฐบัญญัติชาพูลเตเพ็กเป็นผลมาจากความริเริ่มของสหรัฐ ฯ ที่จะให้หลักประกันว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่จะจัดตั้งขึ้นมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จะต้องไม่ขัดขวางรัฐต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาปฏิบัติการร่วมกันเกี่ยวกับความมั่นคงของซีกโลกตะวันตก

[Faint text and bleed-through from the reverse side of the page, including the word 'สนธิสัญญา' and other illegible characters.]